

**COMMUNITIES OF PRACTICE AND CONDITIONING
FACTORS TO LEARNING OUTCOME
IN ORGANIC FARMERS**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(POPULATION EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2008**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

Copyright by Mahidol University

COMMUNITIES OF PRACTICE AND CONDITIONING FACTORS TO LEARNING OUTCOME IN ORGANIC FARMERS .

CHALAT GLINUBOL 4536614 SHPE/D

Ph.D. (POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORS: SUPAVAN PHLAINOI, Ed.D., NAWARAT PHLAINOI, Ed.D., UTHAITHIP RAKCHANYABAN, Ph.D.

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the characteristics of communities practising organic farming and the factors conditioning learning outcomes of organic farmers. This was mixed method and multi-method research and both quantitative and qualitative. Practice farmers were used in this study who practised organic farming in Supanburi province, Nakhonsawan province and Pichit province. The tools used for data collection consisted of interviews with farmers, group interviews and observation of farmers practices within these areas.

The research results showed that the characteristics of communities practising organic farming, could be categorized into three groups as follows: those with organic farming backgrounds, those with health backgrounds, and those with civil society backgrounds.

Results on the analysis of factors that had relationships with learning outcomes of organic farmers were having a role model for organic farming, learning cycle of organic farmers, organic farmer information reception, organizational membership, group process of organic farmers, learning cycle of organic farmers, organic farmer networking, satisfaction toward learning facilitator, knowledge sharing, family support, involvement in domain identification and motivation in organic farming. It can be concluded that the characteristics of communities practising organic farming led to learning at the farmer group level and individual level, both in group learning and cross-group learning of organic farmers.

Recommendations from this study are that enhancement of the level of learning by communities practising organic farming require the development of mainstay to become a learning facilitator in order to create skill, learning and involvement in every process, actual practice, discovery learning, and learning exchange across communities of practice. In term of community maintenance, community of practice that had good practice required having learning goal or domain that is continuous and consistent to the needs of farmers in order for community of practice to have the desire to operate activities continuously and have the sense of ownership as well as for sustainability of community in the future.

KEY WORDS: COMMUNITY OF PRACTICE /ORGANIC FARMING

189 pp.

ชุมชนชาวนานักปฏิบัติเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยเงื่อนไขการเรียนรู้ของชาวนานักปฏิบัติเกษตรอินทรีย์ (COMMUNITIES OF PRACTICE AND CONDITIONING FACTORS TO LEARNING OUTCOME IN ORGANIC FARMERS)

ชลัช กลิ่นอุบล 4536614 SHPE/D

ปร.ด. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ศุภวีย์ พลายน้อย, กศ.ด., เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ด., อุทัยทิพย์ รักรัตนยาบรรณ, ปร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของชุมชนนักปฏิบัติชาวนา เกษตรอินทรีย์ และปัจจัยเงื่อนไขของผลลัพธ์การเรียนรู้ของชาวนาในชุมชนนักปฏิบัติเกษตรอินทรีย์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือชาวนาในชุมชนนักปฏิบัติชาวนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรี, จังหวัด นครสวรรค์ และจังหวัดพิจิตร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ชาวนา แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (group interviews) และแบบสังเกตปฏิบัติการของชาวนาในพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของชุมชนนักปฏิบัติชาวนาเกษตรอินทรีย์ที่ประกอบด้วย เป้าหมาย ชุมชน แนวปฏิบัติของชุมชน ใน 3 พื้นที่ สามารถจำแนกเป็นกลุ่ม ได้ดังนี้ พื้นฐานทางด้านเกษตรอินทรีย์, กลุ่มที่มีพื้นฐานทางด้านสุขภาพ และพื้นฐานทางด้านประชาสังคม ก่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยคุณลักษณะกลุ่มที่มีพื้นฐานทางด้านเกษตรอินทรีย์จะมีผลลัพธ์ที่ดีกว่ากลุ่มอื่นๆ ผลการวิเคราะห์ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ของชาวนาในชุมชนนักปฏิบัติเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ การมีบุคคลต้นแบบเรื่องเกษตรอินทรีย์, การสนับสนุนจากครอบครัว, การรับรู้ข่าวสารเรื่องเกษตรอินทรีย์, การเป็นสมาชิกองค์กร, การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม, การเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้, ความเป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์, ความพึงพอใจผู้อำนวยการในการจัดการเรียนรู้, การแบ่งปันความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้, แรงจูงใจในการทำเกษตรอินทรีย์ และ การแบ่งปันความรู้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ลักษณะของชุมชนชาวนานักปฏิบัติ ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในระดับกลุ่มชาวนา และระดับปัจเจกบุคคล ทั้งการเรียนรู้ภายในกลุ่มและการเรียนรู้ข้ามกลุ่มชาวนานักปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้คือ การจะยกระดับการเรียนรู้ของชุมชนชาวนานักปฏิบัติเกษตรอินทรีย์จำเป็นต้องพัฒนาแกนนำชาวนานักปฏิบัติให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกระบวนการทุกขั้นตอน การลงมือปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบค้นพบ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามชุมชนนักปฏิบัติ ในส่วนของการดูแลรักษาชุมชนนักปฏิบัติที่ปฏิบัติได้ดี จำเป็นที่จะต้องมีการประเมินเป้าหมายการเรียนรู้หรือ โดเมนที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของชาวนา เพื่อให้ชุมชนชาวนานักปฏิบัติมีความต้องการที่จะดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเพื่อความยั่งยืนของชุมชนต่อไป